

Adventslied?

In Jeugd en Evangelie, 1sten jaargang no. 1, eerste artikel, schreef prof. dr J. H. Bavink over: Het lied van den winter. Het ging daarin over de kale, wintersche boomen, die zoo roerloos langs de grachten en in parken kunnen staan. Maar ze zijn niet dood! Straks bot weer het leven uit. Zoo is ook het menschenleven, volgens prof. Bavink. Het is een zich naar buiten werpen, en een op zichzelf teruggeworpen worden, een roerloos staan en mijmeren. Daarom valt ook het kerstfeest in den winter, het zou in den stralenden zomer niet passen. Want bij het kerstfeest moeten we alles kwijt raken, we moeten teruggeworpen worden op ons diepste wezen. We moeten worden als die stille boomen, die alleen nog maar zwijgen kunnen. Als je langs de grachten wandelt, dan komt daar

„als een vreemde gestalte Christus op je af, zoals Hij geboren wordt in Bethlehem, en zoals Hij staat in ieder menschenleven, door alle lange eeuwen heen. Het diepste, het enig werkelijk belangrijke in ieder menschenleven is dat wonder tweegesprek tussen Hem en ons. Het overvalt je, dat over al je radeloosheid en levensangst heen Hij je tegekomt, Hij, het Licht van God, de onuitsprekelijke liefde van God. En dat je niet alleen staat in de waanzin en de verwarring van het wereldgebeuren dat ons meeneemt in zijn heilloze gang, maar dat Hij er is, en dat in Hem leven is, nieuw leven, on-eindig leven.

Die boomen staan daar zo roerloos, hun takken dragen geen bloesems meer, geen vruchten meer, en nu ook geen bladeren meer. Ze dragen alleen nog zichzelf en ze heffen zich omhoog naar de hemel, als in een onuitsproken gebed. Alsof ze wachten op Hem. Zoals wij wachten op Hem!

Terecht heeft de redacteur van dit blad (zie De Ref., 26 Jan. 1946) hierover geschreven, dat dit alles zekelijk niets meer met het christendom te maken heeft. „Lees implaats van „Christus“ „Boeddha“, en men kan het ook in Japan gebruiken, dit artikel“. Terecht heeft ds J. M. Spier, destijds te 's-Gravendeel, geschreven, dat de geest van dit artikel aan de geref. belijdenis gespeend is. „Het is begrijpelijk, dat het in „vrijgemaakte“ kringen uiterst pijnlijk aandoet, als zulk schrijven, dat tegen den geest van onze belijdenis in cardinale punten ingaat, geduld wordt, terwijl anderen om, naar hun meening, futiele afwijkingen, worden geschorst en afgezet“ (zie De Ref., 23 Febr. 1946, Persschouw).

Nu, na vijf jaar, kan men zich erover verbazen, dat dr Praamsma in zijn laatste boek, Het Dwaze Gods, wel bladzijden verknoot om allerlei citaatjes van ds D. van Dijk, ds L. de Wolff, enz. naar voren te brengen, om te bewijzen, dat de leeruitspraken zoo hóóg-noodig waren, terwijl hij zwijgt in alle talen over den ontstellende Stanley-Jones-geest, die bezig is via katheders, kansels en centra zijn kerken te verwoesten. Het motief van prof. Bavink: de cirkelgang van het leven: dood-leven, vinden we terug in de natuursymboliek van het heidendom. Behalve aan het boeddhisme kunnen we ook denken aan de mysteriën-religies uit den tijd van Paulus, aan de winterfeesten der germanen, aan de vereering van den sterrenden Thammoez (zie Ezech. 8:14), aan de egyptische vereering van Osiris. Het heidendom staat echter dwars tegenover Gods Woord. Het heidendom leert de herhaling van de „verlossing“. Door „terugtrekken op zich-zelf“, door inwijdingen, mysteriën, worden verborgen levenskrachten gewekt. De mensch ontdekt zichzelf, de goddelijke levenskrachten, die bij hem „sluimerden“, worden tot activiteit gebracht. Zoals de planten door „inwonende kracht“ weer uitbotten, zoo brengt hij zichzelf weer tot nieuw leven. Zelfverlossing! Van een heilsgeschiedenis is hier geen sprake. Het éénmaal uit Hebreë en het „uit gebode zalig“ van Paulus zijn hier onbekend. „Op iedere weg“ vindt men den „christus“. Op iederen zelfgekozen weg. Overal laat — aldus het oude en moderne heidendom — die „verlosser“ zich vinden. Het is deze gedachte, die prof. Bavink onder woorden bracht, toen hij schreef, dat bij een wandeling langs de wintersche boomen het geheim wakker wordt, dat in je sluimerde, „Christus“ komt op je af, zoals hij staat in IEDER menschenleven.

Nog eens: vijf jaar, nadat dit geschreven is, is het onbegrijpelijk, dat dergelijke advents-meditaties, die thuis-hooren in de religies van vegetatie-godheden, onaangetast blijven. De schrijver ervan kan immers rustig verder doceren.

Maar even erg is, dat dergelijke gedachten ook in het lied gepopulariseerd worden. Onder „christelijken“ naam. De Bond van Christelijke Zangverenigingen in Friesland heeft het volgende vers van Fedde Schurer, door Yme G. Vlasser getoonzet, uitgegeven, en zelfs een keer bij „concoursen“ verplicht gesteld. Ik geef eerst den frieschen tekst en daarna een vrije vertaling.

ADVENT.

Yn ûnbetoere pracht
Stiet beam oan beam,
Swier fen silveren ryp bilein.
Wite wûnders glâns-oertien
Drôgje hja de dei to'n ein
As dragers fen in dream,
In wijde wacht.

Uplersk fen skientme en skyn
Is hjar bisten:
Ljochttrôchblonken flisjoen
Yn forklearre stouwen sjoen
Fongen fen in teare tsjoen —
O, lit ús hoeden gean
Hjar helminis yn —

Hear liz ús libben stil
Dy beamen lyk:
't Is Advent en Krysttid komt —
Hert, hastú syn heil fornômd,
Bildjend de tiidne romt?
't Is Kristus' frederyk
Dat rise seil —

ADVENT.

In onaangenaakte pracht
Staat boom aan boom,
Zwaar met silveren ryp beladen,
Als witte wonderen, met glans overtrokken,
Brenge zij den dag tot een einde
Als dragers van een droom,
Een gewijde wacht.

Bovenaardsch van schoonheid en glans
Is hun bestaan
Van licht doorblonken visioen
In verheerlijkte uren gezien
Bevangen van een teere tooverkracht
O, laat ons behoedzaam gaan
Hun geheimenis in.

Heer, leg ons leven stil
Als die boomen;
't Is Advent en Kerstmis komt —
Hart, hebt gij zijn heil vernomen
Wachten in de door den tijd omsloten ruimte?
't Is Christus' vrederyk,
Dat rijzen zal.

De overeenkomst (over afhankelijkheid spreek ik niet) tussen Schurer's lied en Bavink's meditatie is treffend. Ook hier weer: stille boomen, geheimenis, dragen van een droom, stilgelegd-leven-als-wintersche-boomen, en een in de natuur door het hart beluisterde adventsverwachting van Christus' vrederyk. Wie weet, dat Schurer behalve anti-militarist een man van „de doorbraak“ is, kan zich wel iets van den achtergrond van dit vers indenken. Hij gaat ook wel iets verstaan, van dat, wat Schurer met „vrederyk“ bedoelt.

Het typeert dezen tijd, dat een dergelijk „adventslid“, dat in de mysteriën van Attis of Myrrha paste, als „christelijk“ op de lippen van eenvoudigen gelegd wordt, nog wel gecomponeerd door een medewerker aan: En nu.....

De kwestie van het evangelisten-ambt (IX)

§ 4. DE AMBTSTAAK VAN DEN EVANGELIST. (Vervolg).

In het vorig artikel werd beschreven hoe de deputaten-meerderheid op grond van Ef. 4:11 concludeerde tot erkenning van het evangelisten-ambt voor de zending, terwijl de minderheid dit bestreed. Dat het betoog van de meerderheid door de minderheid niet aangetast is, wordt hieronder besproken.

Dadelijk zij volmondig toegestemd, dat het in Eph. 4:1-16 gaat over de eenheid der kerk, de eenigheid des geloofs, de opvoeding en volmaking der gemeente van Christus. We vragen dan: waaruit bestaat die gemeente? En het antwoord moet zijn: uit Joden en heidenen, die kwamen en komen tot het geloof in Christus (hfdst. 2:11-3:21). Welnu, die eenheid van Joden en heidenchristenen is gelegen in wat in hfdst. 4:1-16 wordt aangewezen en opgesomd (zie Korte Verkl. op Eph. — Philippensen, bl. 82, de inleiding op de verklaring van hoofdst. 4:1-16).

Doch die eenheid sluit de verscheidenheid niet uit, want om de eenheid der gemeente, haar opbouw en volmaking te bewerkstelligen en te bewaren, heeft de verhoogde Christus onderscheiden ambten geschonken. En nu spreekt de vermeerdering der kerk, dus het toebrengen van Joden en heidenen tot de kerk van Christus wel degelijk mee in heel dezen pericoop. Wij wijzen daarvoor op het volgende. Het ambt der apostelen was tweeledig: „vermeerdering“ en „bewaring“ der kerk (Matth. 28:19). Derhalve spreekt bij het noemen van „apostelen“ in Eph. 4:11 al dadelijk de „vermeerdering“ mee. Voorts: Ds v. d. Waal spreekt ook over „den opbouw“ der kerk. En terecht. Want Eph. 4 gebruikt inderdaad een aantal termen uit de „bouwvakken“. Zoo in vers 12: opbouw van het lichaam van Christus. Het Griekse woord beteekent: „huis-bouw“ en dan dat bouwen als handeling; en volgens Eph. 2:22 en 1 Petr. 2:5 zijn daarvoor steenen noodig, yandaar de opwekking en vermaning: „en laet u ook zelve als levende steenen gebruiken voor den bouw (en dan in het Grieksch weer het woord „huizenbouwen“) van een geestelijk huis“ (Vert. Bijbelgen.). Voor dezen kerk-opbouw zullen dus ook Joden en heidenen moeten worden aangevoerd. Greijdanus zegt in de genoemde Korte Verklaring (bl. 92), dat het hier gaat over opbouw in den zin van de uitbreiding der gemeente als gevolg van den arbeid der speciale ambten en ambtsdragers.

In vers 16 lezen we: „Uit Welken (n.l. Christus) het gehele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen-vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrenge, naar de werking van een iegelijk deel in zijn maat, den wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelf-opbouw in de liefde“.

Voor „zelf-opbouw“ wordt hetzelfde woord gebruikt als in vs 12: „huis-bouw“.

„Bekwamelijk samengevoegd“: dat woord reeds in hfdst. 2:21 en het beteekent: het huis, het gebouw, het getimmerde goed, harmonisch in elkaar zetten. „Samen vastgemaakt zijnde“: het Griekse woord beteekent: doen samenko-

allemaal! Dank zij de souvereiniteit-in-eigen-kring-leer heeft het „christelijk“ Friesland tegen Schurer wel het een en ander als journalist aan de Heerenveense Koe-rier. Maar dat geldt het politieke erf. Daarnaast is er toch het terrein der poëzie. En daarom is „us Fedde“ groot als dichter, als christelijk dichter. Ds B. Smilde (syn.; Achum) noemde (Friesch Dagblad, 4 Nov. 1949) zijn laatste dichtbundel profetisch. Ja, profetisch. Maar weet het „calvinistisch“ Friesland wel, dat er nog zoo iets als tweëdel profetie bestaat?

En nu zal ik wel weer het verwijt krijgen, dat ik tegenover de doorbraak de afbraak stel. Welnu, laat men dan maar weten, dat ik het een symptoom vind van afval, dat er geen onderscheid meer is; dat men uit eigen armoede niets beter weet dan dergelijke half-christelijke, dus on-christelijke, dus anti-christelijke poëzie, hoe goed ook in technisch opzicht, te gebruiken voor „christelijke“ zangverenigingen. Dit is ook doorbraak, die afgebroken moet worden.

En overigens — tegenover de stille-boomen-meditatoren-en-zangers, worde teruggesproken naar wat Paulus schreef in een wereld, die ook dergelijke meditatoren-en-zangers kende, waar van veel geheimenissen (mysteriën) gesproken werd, waar ook pijnboomen en Adonis-tuintjes bij te pas kwamen:

En buiten twijfel,
groot is het geheimenis der godsvrucht:
Die Zich geopenbaard heeft in het vleesch,
is gerechtvaardigd door den Geest,
is verschenen aan de engelen,
is verkondigd onder de heidenen,
geloofd in de wereld,
opgenomen in heerlijkheid (1 Tim. 3:16).

Verkondigd onder de heidenen. Het geloof is uit het gehoor. En niet uit mediteeren over boomen en het betreden van het geheimenis van eigen hart.

C. VAN DER WAAL.

ZENDING EN EVANGELISATIE

men en doen samengaan, dus: samenvoegen; combineren; stukken en brokken samenvoegen, losse deelen in elkaar leggen, zoodat het ook beteekent een sluitrede opstellen (dat is: ik weet dit en ook dat, en als ik beide samenvoeg, dan kan ik daaruit aldus concluderen; zoo wordt het woord gebruikt in 1 Kor. 2:16: God onze conclusies, getrokken uit redeneringen en sluitredenen, voorhouden als onderricht. Het is dus een echte „opbouw“-term.

„Voegsel“ of verbinding: in het Grieksch wel gebruikt ter aanduiding van een verbindingsbalk, waarmee bijv. in een gebouw de opstaande muur met het op te trekken dak wordt verbonden. Vergelijk Col. 2:19, waar het ook in hetzelfde „bouw“-verband wordt gebruikt. Dat woord komt alleen op de genoemde beide plaatsen in het N. Testament voor.

„Voegselen der toebrenge“; dat woord „toebrenge“ beteekent: iets verleenen, toevoeren, aanvoeren: Dus: die „voegsels“, steunbalken enz. moeten worden aangevoerd, toegeschoven enz. Het is: „alle voegsel, of band of verbinding, welke toegebracht of verschaft of toegereikt wordt“ (Greijdanus); Christus geeft het bouw materiaal, al wat voor opbouw en groei naar de volkomenheid noodig is.

Derhalve kunnen we constateeren, dat in den „opbouw“ der kerk de „vermeerdering“ niet alleen meesprekt, doch sterk meesprekt. De minderheidsnota redeneert, alsof het heele huis Gods er al is en alleen maar in zijn voltooiden stand onderhouden en bewaard dient te worden! Maar de tekst spreekt over „opbouw“ en het aanvoeren van „bouw materiaal“; vandaar dat ook apostelen worden genoemd, die „levende steenen“ aanbrengen, Joden en heidenen tot bekeering mogen leiden. Zoo gaan „vermeerdering“ en „bewaring“ in deze verzen samen, onlosmakelijk verbonden met elkaar. De minderheidsnota mag hier niet scheiden, wel onderscheiden.

En nu zal uit andere plaatsen der Schrift dienen afgelezen te worden hoe elk der genoemde diensten zich van die taak der „vermeerdering“ en „bewaring“ heeft gekwet en moet kwijten. En dan zegt Eph. 2:20 dat de apostelen en profeten het fundament van dat huis Gods zijn en anderen bouwen daarop voort (1 Cor. 3:10), doch de minderheidsnota (in aansluiting blijkbaar bij Prof. Sillevius Smitt in diens art. tegen ds K. van Dijk) mag dien „opbouw“ niet alleen zien als „bewaring“ van het door de apostelen gebouwde, gelijk boven is bewezen. Daarmee strijdt reeds het woord „opbouw“ zelf!

Ook zij er op gewezen, dat Eph. 4:11 nu Matth. 28:19 nader komt toelichten. In laatstgenoemde tekst is aangewezen, dat de taak der apostelen is „vermeerdering“ en „bewaring“ der kerk en nu komt de eerstgenoemde Schriftplaats zeggen, dat voor die taak niet alleen apostelen, doch ook evangelisten en herders en leeraars zijn geschonken door Christus. En opdat wij vast zullen gelooven, dat er „verscheidenheid der gaven en der bedieningen“ is (1 Cor. 12:4,5) wordt in 1 Cor. 12:28 ook nog een opsomming van in de gemeente daartoe „gestelden“ (aangestelden) gegeven. Daar ontbreken de evangelisten, zooals in Eph. 4:11 ontbreken die in 1 Cor. 12:28 wel genoemd worden. M.a.w.: het is niet onmogelijk, dat de apostelen in 1 Cor. 12